

De vergeten liederen van Cyril Scott

door Robbert Muuse & Micha van Weers

De Britse componist **Cyril Scott** (1879-1970) stond ooit in de voorhoede van de Britse muziek, en was de eerste die brak met de Duitse romantische traditie. In zijn glorie-tijd was Scott één van de weinige Britse componisten die wereldwijd erkenning kreeg. Met zijn innovatieve compositietechniek inspireerde hij een jongere generatie componisten. Echter tegen de tijd dat hij stierf, was de Britse muziek een andere weg ingeslagen en werd zijn muziek steeds meer genegeerd.

Sinds de jaren 1990 beleeft Scotts muziek een revival en zijn er 60 cd-opnamen met instrumentale werken verschenen. Echter van zijn liedrepertoire bleken van slechts enkele liederen historische opnamen te bestaan. Wie was Cyril Scott? Waarom leken zijn welhaast 150 liederen vergeten te zijn? Zo begon onze zoektocht naar de Cyril Scott songs.

Musicus – schrijver – theosoof

In citaten werd hij vermeld als de “Engelse Debussy”, de “Britse Grieg”, Eugene Goossens noemde hem zelfs de “Vader van de moderne Britse muziek”. Zijn muziek werd gewaardeerd door belangrijke tijdgenoten, zoals Edward Elgar, John Ireland, Richard Strauss, Stravinsky, Sorabji en Percy Grainger. Claude Debussy schreef voor Scott een lovende aanbeveling aan een muziekuitgeverij. Hoewel er geen bewijs is dat zij Scott persoonlijk kenden, hebben Peter Pears en Benjamin Britten zijn liederen in recitals uitgevoerd.

Scott bleek voor zijn generatie een opmerkelijke persoonlijkheid te zijn geweest, een briljant concertpianist en revolutionair componist. Tegelijkertijd was hij een *enfant terrible* voor het conservatieve Britse ‘music establishment’. In zijn autobiografie geeft hij toe dat hij op zijn 19° “a most unbearable and arrogant young man” was.

Scott studeerde vanaf zijn 12° aan het Hoch’s Konservatorium in Frankfurt, een instituut waar veel Britten hun opleiding genoten. Met vier Engelstalige medestudenten, onder wie zijn levenslange vriend Percy Grainger en Roger Quilter vormde Scott de ‘Frankfurter Gruppe’ ofwel ‘The Frankfurt Gang’.

Hij had een langdurige vriendschap met de Duitse dichter Stefan George, die hem in contact bracht met vele voorname en invloedrijke kunstenaars in Duitsland, o.a. Melchior Lechter. Zijn eerste successen als componist beleefde Scott in Duitsland, ook toen hij vanaf 1899 weer in Birkenhead (bij Liverpool) gevestigd was. Vanaf 1903 kwam hij veelvuldig in Parijs. Daar raakte hij bevriend met de familie Debussy, Gabriel Fauré en met Maurice Ravel, met wie hij vele muzikale discussies voerde. Op uitnodiging van Alma Mahler trad hij als succesvol concertpianist op in Wenen. Ook daar dirigeerde Franz Schreker zijn Princess Maleine Overture. Verder concerteerde hij in Duitsland, Groot-Brittannië, Canada, en in de Verenigde Staten speelde hij o.a. zijn Pianoconcert nr.1 met de Philadelphia Orchestra o.l.v. Leopold Stokowski.

Gedurende zijn lange leven componeerde hij zo’n 400 werken: 4 symfonieën, 3 opera’s, 2 pianoconcerten, 4 oratoria, soloconcerten voor viool, cello, hobo, clavecimbel, verschillende ouvertures, symfonische gedichten, vele kamermuziekwerken, ruim 200 pianowerken en 147 liederen. Scott hield zich intensief bezig met occultisme, theosofie en oriëntaalse filosofie. Hij was auteur van ruim 34 boeken: over alternatieve geneeswijze, ethiek, religie, occultisme, psychologie, humor en muziek. Sommige boeken uit de jaren ’20 en ’30 worden tot op heden uitgegeven en gelezen. Daarbij schreef hij vijf dichtbundels, vertalingen van dichtwerken van Stefan George en Baudelaire, libretti voor zijn opera’s en talloze artikelen voor tijdschriften.

De zoektocht

Om een beeld te vormen van Scotts 150 liederen hebben we ruim de helft verzameld en bestudeerd. De zoektocht leidde ons naar de muziekcollectie van Benjamin Britten, het Stefan George archief in Stuttgart, het Percy Grainger Museum Melbourne, de bibliotheek van de Royal College of Music in Londen en vele antiquariaten. Bij Novello Publishers kon een groot deel van de liederen worden herdrukt. Scotts zoon, Desmond Scott (geb. 1926), en beheerder van zijn nalatenschap, was zeer

enthousiast over het initiatief, omdat er eindelijk aandacht aan het vocale oeuvre werd geschonken. Van hem ontvingen we verschillende kopieën van liederen, die niet meer gedrukt werden. We ontdekten een andere Nederlander die zich richtte op Cyril Scott: de historicus Bob van der Linden schreef een artikel in de *Cambridge University Journals* "*Music, Theosophical spirituality, and empire: the British modernist composers Cyril Scott and John Foulds*". Tijdens vele bevrogen gesprekken in Amsterdamse cafés gaf hij ons inzicht in de mens Cyril Scott, alsof hij hem persoonlijk had gekend. Hierdoor kwamen we meer te weten over Scotts interesses, excentrieke relaties, en welke werken hij zelf koesterde. Bob hielp ons bij de keuze van de liederen en hij schreef de liner notes voor de uiteindelijke cd-opname.

Liederen – ‘Trifles & potboilers’?

Bij de uitgeverij Elkin tekende Cyril Scott in 1903 een contract waardoor hij zich verplichtte per jaar een groot aantal korte pianowerken en liederen te componeren. Scott vond de hoeveelheid echter "*far too many*" en dat deze verplichting hem belemmerde om zich volledig te kunnen wijden aan grote, meer 'serieuze' werken.

De populariteit van deze grote hoeveelheid kortere werken brachten Scott enerzijds faam en bekendheid. De keerzijde was dat hij niet erkend werd als componist van grotere, serieuzere werken. Scott irriteerde zich duidelijk aan het feit dat hij op dat moment als miniaturist bekend stond. Hij deed zijn kortere stukken dan ook af als 'trifles' en 'potboilers', ofwel niemendalletjes en schnabbels. Desondanks waren veel van zijn kleine werken juist briljante meesterwerken. Sommige van die karakterstukken zijn nog steeds populair, zoals de pianowerken *Lotus Land* (dat door Percy Grainger in première gespeeld werd), *Danse nègre* en *Water-Wagtail*. Ook zijn liederen zoals *Lullaby* en *Blackbird's Song*, in deze periode bij Elkin uitgegeven, werden bijzonder populair. Zijn succesvolle grote werken waren o.a. zijn symfonieën, de *Rhapsody Nr.1*, *Christmas Overture*, *Princess Maleine Overture* (o.a. gedirigeerd door Franz Schreker), *Piano Concerto Nr.1*, maar ook de *Piano Sonata op. 66* en de *Deuxième Suite, op.75*. Maar de liederen en piano-miniaturen waren van significante betekenis voor Cyril Scotts internationale faam.

Stijl en karakter

Het meest opvallend aan de verzameling is dat de karakters van de liederen zo divers zijn. Cyril Scott zette zich bewust af tegen de Britse academische compositiestijl die zich sterk richtte op vorm en structuur; Scotts nadruk ligt op kleur en atmosfeer. Met zijn bevriende componisten in de Frankfurter Gruppe wilde hij muziek creëren gebaseerd op de Pre-Raphaeliten. Wat zij overeenkomstig hadden was hun gebruik van "Het Akkoord", zoals Grainger dat noemde: het 1-4-7 akkoord, dat ook voorkomt in de bovenkant van Scriabins "mystieke akkoord". Zijn vaak niet-tonale chromatische harmonieën zijn herkenbaar en typerend voor Scott, evenals het gebruik van parallelle harmonieën, een voorliefde voor kwarten en sexten intervallen, en een stilistisch "Oosterse" smaak. Zijn werk wordt wel omschreven als diatonisch met regelmatig chromatische zijsprongen; hij componeerde zonder toonsoort vanaf het begin van de eeuw. Veelal hebben de akkoorden geen harmonische functie en zijn ze eerder statisch.

Scott streefde naar een continu improviserend karakter met een expressieve melodische stroming, en hij experimenteerde vaak met onregelmatig metrum, met veel wisselende en onregelmatige maatsoorten, zonder gestructureerde vorm.

Hoewel Scotts talent voor melodische lijnen duidelijk naar voren treedt, is het vaak de pianobegeleiding die sterk karakterbepalend is voor het lied (niet verbazingwekkend voor een compositie van een voornamelijk concertpianist).

Ook in tekstkeuze was Cyril Scott eigenzinnig en koos hij ook voor minder bekende dichters. Hij gebruikte een aantal eigen gedichten: Poëzie die karakteristiek was voor zijn tijd, intens romantisch en doordrenkt van een Pre-Raphaelite sensibeleit. Ook toonzette hij teksten van Christina Rossetti en die van bevriende dichters zoals Ernest Dowson, Rosamund Marriott Watson. Tot zijn beste liederen behoort een kenmerkende groep van 10 Chinese liederen, gebaseerd op vertalingen door sinoloog Herbert Allen Giles. Verder schreef hij enkele sterke balladen op anonieme teksten.

Er ontstond in onze keuze een verdeling tussen enerzijds liederen met impressionistische, oriëntaalse en modernistische kenmerken, en anderzijds liederen die weliswaar voor de eerste decennia van de 20^e eeuw al modern waren, maar die wij in onze tijd zouden scharen onder ‘salon’ of ‘light music’. Met name sprak ons de eerstgenoemde groep liederen aan, omdat die het meest kleurrijk, karaktervol, verrassend, en vooral origineel zijn.

Revival

Onze opname van de Scott songs bij het label Challenge Records (samen met liederen van zijn land- en tijdgenoot Ralph Vaughan Williams), evenals onze recitals met zijn werk, leverde veel positieve reacties bij het publiek en in de pers: men was verrast over de kwaliteit van Scotts liederen, die voordien schromelijk onderschat werd.

Ook uit de waardering voor ons project uit Groot-Brittannië, zoals door het Britse magazine Gramophone en het “Ralph Vaughan Williams Society News”, maar ook door voornamelijk Britse musici, kunnen we concluderen dat bestudering van dit repertoire absoluut waardevol is. Nu –bijna 100 jaar later– is de tijd rijp om Scotts liederen opnieuw te laten klinken: de revival van zijn werk doet recht aan het talent van Cyril Scott.

In februari 2012 schreef Cyril Scotts zoon, Desmond Scott aan ons: “What you two are doing is important. Most of the songs haven't been heard for the last 40 years, which means that you come to them fresh, with no 20th century baggage either pro or con. Your interpretation is different from your predecessors, not only because you are skilled performers but because you bring a 21st century sensibility to it. These songs were extremely popular in the 20th century. You have shown they have something to offer in the 21st.

It must be exciting for you to discover forgotten/neglected works and bring them back to life. Like all true artists, you are explorers, and eager to go beyond the standard repertoire. Long may that continue!”

SONGS OF QUEST AND INSPIRATION

Lieder van Cyril SCOTT & Ralph VAUGHAN WILLIAMS
Robbert Muuse (bariton) & Micha van Weers (piano)

CHALLENGE CLASSICS CC72527 [64:53]

CD informatie:

<http://www.robbertmuuse.com/luister/#soqai>

Meer lezen:

http://www.robbertmuuse.com/naslag/cyril_scott/